

כיום מהווה דרום-לבנון, בין כביש ביי-רות-דמשק בצפון ועד למובלעת הנוצרית-ירושלמית בדרום, מעין מדינה פלסטינית. באופן רשמי מוחזק השטח בידי הרשות הפלסטינית, אך למעשה השלטון שם הוא בידי אש"ף. הכוח הצבאי הוא של אש"ף, ואנשי אש"ף מאיישים את המינהל, והשרותים הציבוריים. החל באספקת המים וכלה במיטרה, הוא נסגף לתפקיד זה בעלי כורחה, מפני שזהו הגורם היחיד בקואליציה המוסלמית שיש לו האמצעים והאנשי שים לכך.

בצורה מורדה, דומה מדינה-פלסטינית גולה זו לתוכנית-אל-עריש של בנימין זאב הרצל, שלב מסויים מעין מדינות יהודית בצפון חצי-האי סיני, שהיה נתון לשלטון בריטי, כתחנת-מעבר עד להקמת המדינה הישראלית בארץ-ישראל, שהייתה נתונה אז בידי התורכים.

רעיון זה של מדינה-ערישית, כפיתרון זמני עד להשגת המטרה, התגשם עתה אצל הפלסטינים כי לבנון.

ההון יחזור לביירות, ושהעסקים ישגשוגו מחדש. הגישה הקיצונית של ג'מיל ושמעון מנעה זאת. ביירות נשארה עיר במצור, הרוסה ומכותרת. הי הון שברח, לא חזר. העסקים לא פרחו מחדש.

פרנג'יה הוא מתון, מפני שהוא מבקש לבטא את שאיפת העדה המארונית, הי מבקשת להרגיע את המצב. הדבר הביא אותו לידי התנקשות עם עמיתיו-שותפיו יריביו, המארונים הקיצוניים. פרנג'יה החריים את ישיבות "החזית הי לאומית", שאיחדה עד אז את שלושת הרי מנהיגים הפיאודליים. כתגובה על כך הרי גו אנשי הפאלאנגות קרובי-משפחה של פרנג'יה. כנקמה, הרג פרנג'יה את ראש הפאלאנגות באותו אזור. כתגמול, בא מעשה-ההזוזה הגדול: כי-600 מאנשי הפאלאנגות התנפלו אל מעוזו של טוני פרנג'יה, בנו של סולימאן, הרגו אותו יחד עם אשתו וילדיו, בגופו של בנו-התינוק של טוני נורו עשרים כדורים.

תינוק קטוע-רגל ממחין לרגל חותבת

הזוועה הסעירה את כל החמולה של פרנג'יה, הריגת הבן-היורש הוא גדול הי פשעים בחברה הפיאודלית. פרנג'יה עצמו רחוק מלהיות טיפוס רגוע ושחריר-שלום. פעם, כשהיה מסוכסך עם מישהו, נכנס ביום הראשון לכנסייה של כפר, שלף תת-מקלע והרג במו ידיו 36 איש ואשה. אף שהוא החלש שמבין שלושת הגדודים, הוא מהווה כוח בלתי-מבוטל, הנמצא עתה בברית עם הסורים.

האמריקאים: למנוע את המילחמה

על רקע כל הנתונים האלה יש להבין את המאורעות של השבועות האחרונים בביירות. בניגוד למה שמצטייר בכלי-התיקשורת הישראליים, היוזמה למאורעות היא בידי הימין הנוצרי. אנשי צולפים בסורים, גורר מים להם אבידות, הסורים מגיבים ב-הפגזות.

אין הצבא הסורי בלבנון מאומן ומצוייד ללוחמה בשטח בנוי, ואין הוא רוצה להסייג תבן במילחמת-רחוב. משום-כך הסכימו הסורים, בשעתו, להסכמי-ריאד. אז חששו שאם יתמשך המערכה בינם ובין אש"ף, יתבצרו הכוחות הפלסטיניים בערים, ועל הכוח המשורייני הסורי יהיה להילחם ברחובות ביירות, צידו וצור.

גם עתה אין הסורים רוצים להסתבך בקרבות-רחוב. הם מוגי כיום עד הפרובוקציות של הימין הנוצרי כהפגזות כבדות בביירות. הנוצרים משיבים אף הם בחפיזות — בייחוד בשבועות האחרונים, נים, אחרי שקיבלו — לדברי הי כתבים הזרים — אספקה מאסיבית של נשק כבד מידי ישראל.

השבוע ניסו הסורים, כנראה, לאגוף את הימין עילידי ניתוק קו-האספקה שלו ממל ג'זניה, מצפון לביירות, הנמל של הימין הנוצרי. לדברי הפאלאנגות, ניכשלה מיתקפה זו, והמאורעות חזרו למתכונת הקבועה — ההלפת אש כבדה על תותחים

וטאנקים, שבה נהרסים בתים ועמדות ונהיגים אורחים, אך אין תזווה על הקרקע. מה מתכוונים שמעון וג'מיל להשיג בי שיטה זו? התשובה מתבקשת מאליה: עדי ודי הימים הקרובות באזור בידי רות, ומדי פעם גם במובלעת הנוצרית רות בדרום, מבקש הימין הנוצרי למשוך את צה"ל לתוך הרפתקה בלבנון. למשך: נחיתה של צה"ל בנמל ג'זניה. ברור להם כי הופעת כוחות ישראלים שם, בעורף הי צבא הסורי, תכריח את הסורים להיכנס לקרבות עם צה"ל, ותביא להתקפות של מילחמה טוטאלית בין ישראל וסוריה.

הסורים אינם ששים לכך, ועד כה הסיתפקה גם ישראל בהגשת סיוע עקיף לימין הנוצרי, ללא התערבות ישירה ומאסיבית. יש להניח כי בקרב האויבים האחרים בממשלת-ישראל (להבדיל מוועדת-החוקי והביטחון, שבראשה עומד אדם בלתי-נבון ביותר ושחבריה אינם מצטיינים בעודף אחריות) הצטמק עוד יותר החשק להתערב בלבנון, אחרי חתימת ההסכמים בקמפי דייוויד.

על רקע זה באה ההתערבות הדיפלומטית האמריקאית, וגם זו של הצרפתים. הם מבקשים להשיג "פיתרון מדיני".

ברור כי העולם לא יעזור לימין הנוצרי להגשים את מטרתו — להפוך את לבנון כולה למדינה פיאודלית-נוצרית. לגרש את הפלסטינים ולשעבד את המוסלמים, הי מהווים כיום רוב במדינה.

משום כך, "פיתרון מדיני" בי נתונים הקיימים יביא, כימעט בהכרח, לחלוקת לבנון לשתי מדינות — מדינה נוצרית בצפון (מילכד האיזור המוסלמי מסביב לטריפולי) ומדינה מוסלמית בדרום (מילכד המובלעת הנוצרית ליד הגבול הישראלי). כמיקרה כזה, תחולק גם ביירות.

הפעולות הסוריות האחרונות באות למי נוע פיתרון כזה, או לפחות להוציא את ביירות מן המדינה הנוצרית.

ישראל: המלכודת

המפתח

פיתרון כזה לא יהיה, למעשה, אלא אישור המצב הקיים כבר בשטח. הי הצעה הצרפתית להכניס כוחות-אויים כיו שני הצדדים, בביירות ואולי במדינה בין לה, מבילה אף היא לעבר אותו יעד. הסורים הודיעו על התנגדותם הנמרצת לפיתרון זה, אך במצב הנתון, כאשר העור למ הערבי מפולג ומפורד, קשה להניח כי יש בידי הסורים הכוח למנוע זאת.

לבנון העייפה, שכבר שיכלה במילחמה זו מאה אלף בני-אדם, מתוך אוכלוסייה של שניים וחצי מיליון, מוכנה לקבל כל דבר, ובלבד שישים קץ לסבל הנורא.

אם יתקבל פיתרון זה, להזכה או למעשה, יתמסדה המצב הקיים גם לגבי הפלסטינים, שיחזיקו למעשה בהכרזה זמנית משהם, לא הרחק מגבולות ישראל, תחת חסות סורית.

אחד הגורמים היכולים לשנות את הי מצב מעיקרו הוא צה"ל. אם תתפתח ממי שלת ישראל לקבל את דעתם של אנשים כמו ח"כ משה אינז, יור"ל ועדתי-החוקי והביטחון, שהתבטאויותיו מעידות עליו ש-הוא מבין בענייני לבנון עוד פחות מאשר בכל עניין אחר, היא עלולה להסתבך ב-הרפתקה שאת סופה מי יסורנו, והעלולה לפוצץ את המיבנה העדין שהוקם בקמפי דייוויד.

יתכן מאד שזוהי אחת הכוונות שיש משה אינז, נאידה כהן ושות' — שהפכו במפתיע למוגיני העדה הנוצרית בלבנון. מי שיש לו מניינים כאלה, אינו זקוק לאוייבים.

ההפגזה של מערב-ביירות בידי חיל-הים של צה"ל היא דוגמה קלאסית של פעולה צבאית חסרת-מטרה. הכתבים הזרים בי בירות דיווחו כי הפגזים נפלו כחצי-קילומטר מן הי המוצה, ונפגו באוכלוסייה אזרחית. אך גם לולא כן — מה יכולה הפגזה מיקרית כזו לעזור? איזו מטרה מעשית היא משרתת?

במאה ה-19 עסקו העצמות במה שנקי רא, "דיפלומטיה של ספינות-תותחים". בי סוף המאה ה-20, מול התסבוכת העצומה של לבנון, זהו המלך מגורח.

במדינה

רת

לא להתגררת

באומות העולם

גדולי תורה

נגד ההתנחלויות

בשטחים המוחזקים

אנשי גוש-אמונים מבססים את זכותם להתנחל בכל שטחי ארץ-ישראל על פסקי-הלכה ודעת רבנים. גם ח"כ הי מפד"ל, שנמנעו מלהצביע בכנסת בעד אישור הסמכי קמפי-דייוויד ביססו את הי מנעותם על ההתחייבות לפנות ישובים ולהקפאת את ההתנחלויות הכרוכה בהסכמי מים אלה. הם עשו זאת בשם הדת והי אמונה הצרופה.

אלא שאותה דת יהודית עצמה לא מנעה מח"כי אגודת-ישראל להצביע בעד אישור ההסכמים, אלא שהפעם לא נבעה תמיכתם במנחם בגין רק כתוצאה מההסכמים הקואליציוני, היא היתה מבוססת על פסק הלכה של נשיא מועצת גדולי-התורה, הרב אלעזר מנחם שך. שך, הנחשב כפוסק העליון עבור אנשי אגודת-ישראל, קבע מפורשות כי ההתנחלויות הן מיכשול לשלום וסתר את טענת אנשי גוש-אמור-נים, כאילו חייבים על פי התורה למנוע החזרת שטחים, ולהתנחל במלוא העוז.

במיכתב ששיגר שך לכל הרבנים הי מקורבים לאגודת-ישראל ושהיכה הדים רבים בעולם הישיבות קבע: "...עניין הי התנחלות יוכיח. שהו התגררת גסה באיר מות העולם והוא נובע מהטעות היסודית של הצינים, שלדעתם כל מה שעבר עלינו הוא רק מפני שלא היה לנו מדינה ושילטון משלנו. ועכשיו שיש כבר מדינה ושילטון יהודי, אנחנו מדינה שווה בשווה עם כל האומות ושאר מדינות הי עולם, ואם נראה יותר תקיפות ונעמד על דעותינו ייכנסו אויבינו. ואף אם יש רבים הרוגלי ברעיונות אלו, אבל זהו נטיה מהדרך המסורה מח"ל וההיפך הוא הי נכון: כי יש לנו להתחשב, שלא להיות גורם שאיזה מדינה שהיא תסבול על דינו. כגון שאלת הנפט או אפילו שאלת ההשקעות בעסקים ובבנקים, כי זה יוסף דלק על המדורה להרבות שינאת-ישראל, אשר לא חסר בלי זה..."

גם אם הי נוצר רוב קואליציוני לדחיית הסמכי קמפי-דייוויד היתה אגודת-ישראל מצביעה בעד אישור ההסכמים. דעת נשיא מועצת גדולי-התורה מחייבת אותם בעניין זה, למרות שהרב שך קבע גם כי "תמיכתנו בממשלה הנוכחית אינה שום שהיא מניחה את דעתנו אלא מפני שהיא פחות רעה מאחרת ובתיקוהו להקדוש ברוך-הוא שנוכל קצת להציל שלא יהיה יותר גרוע."

"חיי-אדם חשובים יותר". עיר-עור של בעל סמכות דתית על ההיגיון שבהתנחלויות הופיע גם מקמור אחר. הפי עם היה זה הרב אהרון ליכטנשטיין, ראש ישיבת-ההסדר הרציון שבאלון שבות, שי יצא בגלוי נגד אנשי גוש-אמונים. לדעור תיו של הרב ליכטנשטיין יש מישיבה תוקף לא רק בשל מעמדו בעולם הישיבות אלא גם בשל היותו חתנו של הרב יוסף דב סולובייצ'יק, הסמכות הדתית העליונה של היהדות האורתודוקסית בארצות-הברית. בראיון עם לוי יצחק הירושלמי, שי פורסם בתעריב, הסביר הרב ליכטנשטיין: "התנחלות כלשעצמה, כלומר ישוב הארץ, זה דבר חיובי, חובה להציב גבול לאומנה. אלא יש גם גורמים אחרים: מה המחיר מבחינת המעמד הבינלאומי; באיזו מידה יגרום הדבר להחרפת המתיחות עם הי מדינות השכנות וכתוצאה מכך, שם חללי לה וחס, תפרוך מילחמה... אם כתוצאה מכך עלולה להיפגע התמיכה של היהודים בישראל — אז צריך להתחשב גם בי נקודה הזאת."

על אנשי גוש-אמונים אמר הרב ליכטנשטיין: "אינני מודה ואינני לא מודה עם מתנה זה. אני מודה עם ערכים, עם אהבת-הארץ ועם התחושה של קדושת הארץ. אבל אינני מקבל את ראיית המצבי אות שלהם. כלומר: שלמות הארץ אל מול היי אדם. אני נוטה יותר לשיטתו של רבי ומורי הרב סולובייצ'יק, שחיי אדם הם ערך יותר חשוב משלמות הארץ כש-לעצמה."